

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.

Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Un semicentenar de viață constituțională bisericească

În ziua de 16 Septembrie v. a acestui an s'a împlinit o jumătate de veac dela deschiderea primului congres național bisericesc, care pe baza proiectului prezentat de Șaguna a codificat legea fundamentală pentru organizarea bisericii ortodoxe române de sub coroana Sf. Ștefan: cunoscutul «Statut organic»; după normele acestuia funcționează până astăzi organismul bisericii noastre.

Cu acest prilej de aniversare ne simțim îndemnați să aducem din nou omagiile noastre de sinceră admirație și recunoștință adâncă marelui arhieru «dătător de legi și datini».

Aerul sărbătoresc ce a domnit în acel congres, coștient de marea însemnătate a chemării sale, trebuie să străbată astăzi în inima fiecărui credincios și emoțiunea exprimată în cuvinte atât de mișcătoare, cu care a transpus Șaguna asupra congresului, ca reprezentant al clerului și poporului credincios, toate drepturile, dar și toată răspunderea cu privire la soarta bisericii ortodoxe române din patria noastră, trebuie să ne cuprindă și pe noi toți astăzi, când din perspectiva unei vieți constituționale de 50 ani privim la mărețul edificiu contemplat de Șaguna.

În lumina depărtării se pierd micile imperfecțiuni, dispar asperitățile, se netezesc ascuțiturile și ochii sufletești se desfată în admirația grandiosului monument de legislație, prin care constructorul lui și-a format o platformă sigură de a fi așezat între marii legistatori ai omenirii.

Cu intuiția omului genial și cu viziunea profetică a marilor reformatori, providențialul arhieru a fixat pentru veacuri cadrele, în care se poate mișca și poate progresa organismul viu al bisericii noastre.

Admirată de contemporanii, cari o numeau «templu al libertății noastre», atacată de unii ca anticanonică și ultraliberală, această constituție a rezistat asemenea casei zidite pe piatră cu temelie adâncă de omul înțelept «și s'a pogorât ploaie și au venit râuri și au bătut vânturi, și au lovit casa aceea și n'a căzut, că era întemeiată pe piatră». (Matei c. 7, v. 25).

Pietrile unghiulare pe care se întemeiază acest impozant edificiu, sânt cele mai largi principii democratice, iar consistența i-o asigură pe de o parte legătura intimă întemeiată pe sufragiu universal ce se stabilește între părțile constitutive ale organismului bisericesc începând dela parohia până la mitropolia întreagă, pe de altă parte contactul viu și indispensabil între cler și popor. După ingenioasa comparație a ilustrului gânditor Mocioni «Statutul organic» este «ca și o piramidă puternică pe baze largi, pe bazele cele mai trainice ale sinodalității în treptata sa clădire. În

această autonomie vedem spiritul modern democratic cu spiritul vechiu creștinesc patriarhal, spiritul libertății cu spiritul autorității, spiritul progresului cu spiritul conservatismului, toate acestea într-o legătură atât de fericită, cum ea mai fericită nici că s'ar putea închipui și cum ea de fapt nu se poate găsi la nici o altă biserică. În acest admirabil armonios organism al autonomiei se razimă deci înalta potență a bisericii».

Și avem speranță întemeiată, că curentul de democrație ridicat de valurile războiului mondial, curent ce s'gduie toate instituțiile sociale, nu va amenința organizația profund democratică a bisericii noastre, ci din potrivă îi asigură un mai mare avânt și o viață mai intensivă, ceea ce constituie un nou titlu de glorie pentru genialul ei creator.

Pe lângă sentimentele de recunoștință admirație ce le exprimăm cu acest prilej festiv, cred că săvârșim și un lucru folositor, dacă căutăm să ne dăm seama întru cât s'a adaptat în această jumătate de secol biserică noastră vie organizației constituționale ce i s'a dat: «un popor de foști iobagi», față de cea mai liberală constituție...

*

Se vor fi ivind ici colo și unele păreri pesimiste, — care însă le găsim explicabile.

Căci precum medicul, care se învârtă mai mult între bolnavi, este aplicat a face constatări nefavorabile asupra cercului său de activitate, precum judecătorul, înaintea căruia se prezintă mai adeseori indivizi certați cu morala, își va forma o părere prea sceptică asupra moralității oamenilor, tot astfel diriguitorii afacerilor bisericești în anumite momente vor zugrăvi un tablou prea sinistru al stărilor din biserică, fiindcă vasta dieceză varsă aproape zilnic din toate colțurile ei patimi, ce trebuie domolite, greșeli ce trebuie îndreptate și abuzuri ce trebuie stărpite, pe când munca roditoare, spornică, viața bogată religioasă curge fără sgomot în alvia adâncă și liniștită a satelor noastre revărsate pe coastele și câmpiile iubitelor noastre pământ strămoșesc.

Anivesarea ce o serbăm, ne îndeamnă să apriem cu mai multă seninătate și cu un optimism înțeleghător situația bisericii noastre.

Poporul nostru dela țară cunoaște îndestulitor organizația noastră bisericească, care-l privește direct și urmează normele ei cu o severitate ce o onorează de multe ori: este știut că în parohiile noastre nimenea nu poate conduce în mod absolutistic fără sinod și comitet parohial. Același lucru se poate susține în general, — și trecutul și prezentul ne îmbie atâtea dovezi, — și despre corporațiunile reprezentative superioare ale bisericii noastre.

Dar, în viața unui organism atât de complex, unde se ciocnesc atâtea interese opuse și ciocotește o viață

atât de abundentă, e firesc să întâlnim și abuzuri, mai ales la un popor cu cultură tinără, ieșit de curând din sclăvie de veacuri, unde respectul voluntar al legii și deprinderile morale n'au luat o formă destul de hotărâtă.

Abateri grave, tendințe de a eluda legea și alte apariții bolnave, înregistrăm și la popoare cu cultură veche și cu viață constituțională de veacuri; nu abaterile sânt însă hotărâtoare, ci rezultatele pozitive ce le dau anume instituții în viața unui popor.

În comparație cu alte biserici răsăritene, organizația noastră bisericească a dat roade hotărât superioare atât de natură curat bisericească, cât și culturală, mai ales prin cele două principii fundamentale, ce o caracterizează: democratismul și participarea elementului mirean, cari amândouă formează un ferment de progres și viu interes pentru viața bisericească. Oameni de înaltă valoare din biserică ortodoxă a altor țări, cu obiectivitatea ce o dă distanța, fac apreenții extrem de elogiase despre progresele ce le-a realizat biserică noastră dela introducerea Statutului organic încoace.

Astfel profesorul Mihălcescu dela facultatea teologică din București zicea la 1908: «Democratismul introdus de Șaguna a avut de efect, că fiecare român a trebuit să se intereseze de aproape și să contribuie și el după puteri la bunul mers al treburilor bisericii și școalei. Preoții și învățătorii au trebuit să stea în totdeauna în cele mai bune și mai strânse legături cu poporul, de care sânt susținuți și în parte controlați în îndeplinirea datoriilor, iar poporul a privit cu sfîntenie la conducătorii săi și nu li-a eșit nici odată din cuvânt. Fără această organizațiune românii ardeleni n'ar fi ceea ce sânt azi».

Apoi unul dintre cei mai adânci cunosători ai organizațiilor sociale din toată lumea, cunoscutul bărbat politic C. Stere, care a prevăzut prăbușirea Rusiei și a agitat pentru alianța României cu Austro-Ungaria, fiind alianța cu Rusia o imposibilitate morală, se exprimă astfel: Marele mitropolit Șaguna prin Statutul organic a reușit să dea societății românești în tregi o organizație atât de largă și adânc democratică, încât nu i-am putea găsi o analogie, decât doar în organizația unei parohii engleze sau a unui «township» american. Mulțumită acestei organizațiuni, un membru al clerului din Ardeal, dela preot de sat până la mitropolit nu poate degenera într'un funcționar eclesiastic, ci își păstrează caracterul de adevărat «pastor», de conducător al poporului, cu toată autoritatea unui ales al său... Autoritatea clerului, însușirile lui înalte, rolul lui de conducător al poporului și misiunea lui culturală izvorăsc în prima linie din această organizație bisericească». (Ambele citate după monografia istorică a p. Lupaș despre Șaguna).

Am socotit, că e de datoria noastră a aduce și noi, preoțimea dela

sate, ca un modest omagiu această nepretențioasă spicuie din reverențului bogatului material de fapte și gândiri, ce pot avea și o importanță actuală. Nu putem încheia mai potrivit decât cu cuvintele memorabile, cu care a închis Șaguna sesiunea congresului din 1868:

Sa fiți râvnitori legii, să dați sufletele voastre pentru legătura părinților voștri; aduceți-vă aminte de lucrările lor, care le-au făcut întru generațiunile lor, ai căror următori sântem noi, și veți lua mărire mare și nume etern, Amin.

Emilian Stoica, preot.

Cancelarul imperial german

Despre situație

Descurajare nemotivată. — Au fost timpuri și mai grele. — Despre luptele și retragerea din August și Septembrie. — «Nu stăm rău». — Alți vorbitori.

Comisiunea specială a camerei imperiale germane a ținut în 24 l. c. o ședință importantă, în care s'au ținut patru mari discursuri. Și adevărat, au vorbit: Cancelarul Hertling, apoi generalul Wriesburg ca substitut al ministrului de război, după dânsii Hintze, secretarul de stat dela externe, și în sfârșit vice-cancelarul Payer.

Discursurile au urmărit scopul de a lămuri situația politică internă și externă, cât și cea militară de pe câmpul războiului. Afară de aceasta, vorbitorii au avut în vedere și năzuința de a liniști publicul german și a risipi descurajarea momentană, care s'a instăpânit asupra sufletelor slabe ale populațiunii din Germania. —

Vorbirea lui Hertling: Comisiunea specială s'a întrunit, ca în aceste timpuri serioase să poată cere deslușiri dela conducătorii împărăției în afaceri de cea mai mare însemnătate.

Cum este cunoscut, *descurajare* mare a cuprins păturile largi ale poporului. Dacă aceasta s'a produs în urma situației noastre militare d'acum dela frontul apusean, pot declara hotărât, că descurajarea nu este nici decum motivată. Este sigur, că ofensiva din urmă, în stil mare, nu ni-a adus succesul așteptat. Aceasta trebuie s'o recunoaștem fără înconjur. Comanduirea armatei a aflat de bine, să retragă liniile noastre până la așa numitele *poziții Siegfried*. Situația este serioasă; n'avem însă nici o cauză de a pierde curajul. Am trăit vremuri și mai grele. Cândiți-vă la vara din 1916, când ofensiva noastră la Verdun s'a zădărnicit, de-a lungul Sommei bănuiau luptele cele mai înverșunate, la răsărit generalul Brusilov își continuă asalturile executate cu masse mari, și tot atunci intrase în război și România. Atunci nu ne-am pierdut curajul, ci am arătat dușmanului, ce poate săvârși o voință hotărâtă de a învinge.

Astăzi, armata austro-ungară ține ocupat un mare teritoriu italian și își păstrează vitejește pozițiile. Trupele

noastre în Franța resping atacurile franceze, engleze și americane, sprijinite de tot felul de mijloace moderne. Comandanții noștri, Hindenburg și Ludendorff, sânt și acum stăpânii situației.

Dacă însuflețirea sgomotoasă, ce ne-a cuprins în August din 1914, astăzi nu mai este, totuși mai există în noi hotărârea neclintită de a stăruia până în sfârșit. Părinții și mamele de acasă nu vor lăsa în baltă pe fiii lor din câmpul de luptă. Tocmai acum la frământările din urmă. —

Cancelarul, contele Hertling, după aceasta s'a exprimat despre chestiunea belgiană. A zis, că trupele germane au intrat în Belgia numai pentru a se apăra. Ocuparea Belgiei a vătămat, ce e drept, legea scrisă; dar poporul german a fost silit s'o facă pe temeiul dreptului de a se apăra pe sine. Nădăduște cancelarul, că va sosi timpul, când dușmanii noștri se vor cuminti și vor fi gata să facă sfârșit războiului. A repetat, că ține la reforma electorală prusiană. A atins și punctele lui Wilson: desarmarea egală generală, instituirea tribunalelor obligatoare de arbitri, libertatea mărilor și apărarea micilor națiuni.

Generalul Wriesburg, în locul ministrului de război, expune următoarele:

Conform situației generale, după succesele primei noastre ofensive, am crezut că operațiile noastre, de ambele laturi dela Reims, au să reușească. Factorul hotărâtor avea să fie *surprinderea*. Pregătirile noastre au avut în vedere faptul acesta. Surprinderea n'a izbutit. Dușmanul aflase scopul nostru. A putut să facă îndată contrapregătiri, și le-a făcut bine. Astfel, ofensiva noastră de lângă Reims s'a mărginit la succes tactic. Inetând ofensiva noastră, toată situația s'a schimbat în mod esențial.

Dușmanul, sosind acum pe câmpul de luptă armata engleză, oștirile negrilor și diviziile americane, earăș dispunea de rezervele sale întregite. Noi am fost nevoiți să ne întocmim pentru apărare. Primul atac dușman s'a îndreptat împotriva încovoieturii dela Marna. Atacul s'a început cu succes însemnat.

Dacă englezii, în atacul dintre Ancre și Avre, în 8 August, au reușit să dobândească izbândă însemnată, aceasta se explică prin aceea, că au întreprins în masă tancurile și că, ajutați de negură, au putut să ne surprindă. În 18 August s'a început atacul dușman între Oise și Aisne, — ne-am retras la Ailette. La nord englezii au început nou atac între Scarpe și Somme, — am luat lupta pe un teritor mai îndărăt pregătit înainte. Dar în lipsa de poziții bine clădite, ne-am decis să ne retragem în pozițiile construite mai de mult, unde putem aștepta cu încredere deplină atacurile nouă ale dușmanului.

În 12 Septembrie s'a pornit atacul francezo-american asupra arcului St. Mihiel. Am salvat partea cea mai mare din material, când s'a început atacul. Este în firea lucrului, că noi fiind în apărare, am pierdut un număr considerabil de prizonieri și tunuri, — dar nu în măsura despre care vorbesc comunicatele dușmane.

De armatele americane nu trebuie să ne speriem. Vom da față și cu acestea.

Cum se va desvolta situația în viitor, deocamdată nu se poate prevedea. Rapoartele oficiale dușmane trebuie citite cu cea mai mare rezervă: ele cuprind multe exagerări.

Noi stăm bine, pe lângă toate pierderile materiale suferite, și n'avem pricină să fim desnădăjduți. —

După ce căpitanul dela marină Brueninghaus a dat lămuriri despre situația bună a războiului pe mare, —

arătând că submarinele germane confundă mai multe vapoare, decât pot dușmanii să clădească, — a luat cuvântul secretarul de stat Hintze și a resumat problemele politice externe, iar subcancelarul Payer s'a ocupat de chestiunile politice interne.

Despre România, Hintze a declarat următoarele:

Rapoartele noastre, după semnarea păcii cu România, s'au desfășurat în măsură mulțumitoare. Alegerile pentru cameră au decurs neted, asemenea și demobilizarea. Situația aceasta îmbucurătoare s'a înrăutățit pe la sfârșitul verii. Sub impresia șoapțelor înțelegerii, România cum se pare, a socotit că se poate să *întârzie în împlinirea îndatoririlor luate asupra sa*. Am căutat, pe cale prietenească, să facem față acestei năzuințe. Rezultatul ostenelelor noastre de până acum ne îndreptățește să presupunem, că pe terenul acesta vom ajunge la izbândă. De alt fel, vom căuta să lecuim deplin raporturile în România. Asigurarea păcii dela București și demobilizarea, în vremea din urmă, s'a făcut în pași mai repezi. Deocamdată nu sânt motive de îngrijorare. Problema cea mai importantă în România, ca și în Ucraina, este afacerea *agrara*.

Învoeală, între România și Ucraina, privitor la *Basarabia*, nu s'a făcut încă. Noi n'am luat asupra noastră nici o îndatorire cu raport la întinderea teritoriului de anectat. —

În ședința din ziua următoare, oratorii partidelor s'au ocupat cu discursul cancelarului. Gröber din centru, Scheidemann conducătorul social-democraților și Stresemann național-liberal au rostit vorbiri mai lungi. Toți oratorii, aproape fără excepție, au criticat politica urmată de cancelarul Hertling. După părerea social-democraților, cancelarul a scăpat momentul istoric și n'a nimerit tonul trebuit, care să pătrundă la cercurile pacifiste din tabăra contrară. Despre punctele lui Wilson a vorbit prea în generalități și în formă nesigură.

Ședințele se urmează. —

În cercurile politice ale Berlinului se exprimă părerea, că în săptămâna aceasta se va produce *criza* guvernului german, care va suferi mari schimbări.

Bulgaria cere pace separată

— Vestii din Sofia. — La Salonic. — Declarația lui Wekerle.

Vineri, în ziua înălțării Sfintei Cruci, se răspândise știrea în Sofia, că Bulgaria a cerut dela supremul comandant al oștirilor înțelegerii încetarea neîntârziată a dușmănilor și *începerea tratativelor de pace*. În acest scop *delegații* bulgari: ministrul de finanțe Sipacev, generalul Lucov și deputatul Radev au plecat la Salonic.

Oficial se comunică din Sofia, în 28 Septembrie, următoarele:

Pe temeiul cumpănirii evenimentelor din urmă, în urma discuției asupra situației cu factorii în cădere, guvernul bulgar, condus de dorința să pună sfârșit vărsării de sânge, prin împuternicitul comandant suprem al armatei din campanie *propune supremului comandant al puterilor armate ale înțelegerii la Salonic încetarea dușmănilor*, în scopul de a începe tratative despre *armistițiu* și despre *încheierea păcii*.

Membrii delegației bulgare au plecat Vineri seara la Salonic.

Guvernul bulgar cere dela armată și popor să-și păstreze disciplina, pentru a putea termina norocos munca de pace începută.

Sobrania este convocată pentru ziua de Luni în 30 Septembrie.

*

Secția de presă a ministrului prezident ne trimite din Budapesta în 28 l. c. următoarea telegramă:

În situațiuni serioase întâmpinăm de repetate ori faptul, că unele elemente iresponsabile, fie din reavoință, fie din neștiință răspândesc știri de spaimă, care n'au nici un temei. Secția de presă a ministrului prezident, ca și în trecut, așa și acum cu prilejul evenimentelor bulgare, orientează opinia publică în conformitate cu realitatea, și tocmai din acest motiv cere, ca nimeni să nu dea crezământ știrilor fantastice. În Bulgaria s'a întâmplat, că armata bulgară a fost bătută, și sub înrăurirea acestei întâmplări Bulgaria a început tratative de armistițiu și de încheierea păcii. Prim-ministrul Wekerle s'a sfătuit cu șefii partidelor, cu ministrul de externe, a participat în Viena la consiliul de coroană, de acolo s'a înapoiat astăzi la Budapesta și aici a convocat un consiliu de ministri. Pe baza acestora putem declara, că nu există nici o cauză de neliniștire, deoarece s'au luat toate măsurile din punct de vedere militar pentru apărarea frontului nostru. Ministrul prezident Wekerle a făcut astăzi, despre situație, următoarea declarație:

„Nu trebuie să ne speriem. Situația nu este de natură, să avem cauză pentru aceasta. Stăruim serios pentru pace; dar, pe lângă aceasta, în interesul asigurării frontului nostru, am făcut dispozițiile necesare. Firește, că procedăm în deplină înțelegere cu aliatul nostru.»

Știrile războiului

— Nouă fază a războiului — Macedonia — Mare deprimare în Bulgaria —

Planul de război al francezilor este acum să încerce ocuparea *Alsajiei*. După știrile înțelegerii, armatele franceze, americane și engleze sânt pregătite pentru nouă fază a războiului. În acest scop ofensiva mareșalului Foch se îndreptează împotriva cetății Metz; pentru evacuarea orașului germanii au făcut pregătiri.

În Macedonia, — după comunicat of. dușman, — armata franceză și sârbească înaintează repede la centru și a silit pe bulgari să se retragă în *desordine* pe o întindere de 150 kilometri. Sârbii au ocupat, pe țărmul stâng al Vardarului, localitatea Ghevgeli și primele poziții până la lacul Doiran.

Biroul de corespondență ungar comunică of. din Viena, în 27 Sept.:

În legătură cu rapoartele bulgare, era învederat de câteva zile, că pe frontul macedonean și bulgar se petrec evenimente importante. În 24 l. c. puterile dușmane au început un mare atac nu departe de punctul, unde frontul austro-ungar se atinge cu frontul bulgar. În prima zi eu isbutit trupele înțelegerii să apese *frontul bulgar și să-l forțeze să se retragă*. Din cauza drumurilor rele, cu prilejul retragerii trupele bulgare au avut pierderi considerabile atât în material de război, cât și în prizonieri.

În urma situației nouă militare, nu sânt excluse faptele de mare importanță politică pentru Bulgaria.

După informațiunile ziarului Pester Lloyd, Germania și Austro-Ungaria a trimis întăriri Bulgariei, pentru a putea forma un nou front.

Englezii vestesc izbândă din Palestina: au făcut, în săptămânile din urmă, peste 40 mii prizonieri și au capturat 260 detunuri.

Trupele turcești se retrag spre apus dela apa Iordanului. Regimentul de infanterie german nr. 146 și alte trupe germane deși incunjurate de dușman, au reușit să rupă cercul incunjurător și să se retragă în deplină ordine.

Din Franța: În Champagne, în Argoni, la Cambrai și la Verdun lupte pe moarte și viață între germani, susținuți cu vitejie de trupele austro-ungare, și între oștirile franceze, americane și engleze.

În veacul democrației

— Propuneri fără rost —

Camera clujană de comerț face către ministrul ungar de comerț propunerile de mai jos, care n'au trebuință de comentariu deosebit:

1. Pe teritoriul Ungariei autoritățile comerciale și de meserii să fie obligate a da legitimații de meserii și licențe redactate *exclusiv* în limba maghiară.
2. Pe teritoriul Ungariei să fie permise numai firme cu text maghiar.
3. Firmele să fie protocolate în registrul firmelor numai în limba maghiară.
4. Legea comercială să fie astfel modificată, ca jumătate din membrii direcțiunii și din comitetul de supraveghere dela societățile pe acții să fie maghiari.
5. Acțiunea agitatorică (?) contrar maghiarimii a institutelor financiare ale naționalităților să fie zădărnicită.
6. Legea despre folosirea numelor de localități în limba maghiară să fie impusă spre respectare.

Din România

— Reforma agrară —

Chestia agrară agită de mulți ani politica și constituie una din problemele fundamentale ale țării, căreia i s'a dat tot felul de soluțiuni.

Starea cea mai rea a țăranului a fost pusă în cumpănă cu starea bună a proprietarului, și s'a căutat remediarea celei dintâi, fie din prisoșurile proprietății, care s'a ajuns a se socoti neîndestulătoare, fie prin desființarea mării proprietăți și împărțirea ei la țăranii.

Suprimarea proprietății mari s'a dovedit a fi o primejdie pentru agricultură, ear neîmproprietărea țăranilor un pericol pentru stat. Împroprietărea numai a unei părți a țăranilor și crearea unei clase de proprietari mijlocii, rezolvă chestiunea agrară numai în parte.

S'a propus dezvoltarea industriilor casnice sătești, — ce nu s'a propus? S'a scris și s'a discutat fără sfârșit și de multe ori fără șir pentru țăran și împotriva lui. O teză insistă asupra lăcomiei proprietarilor, ceealaltă apasă pe lenea și pe lipsa de inițiativă a țăranilor, și în aceste discuții s'a pierdut cel mai bun timp pentru făcut ceva.

Curajul unui început a lipsit guvernelor ce s'au succedat, chiar celor liberale, care prin grai și scris promit întotdeauna mai mult, decât pot să ție, iscând în țăranime nădejdi, din nefericire, prea vaste.

Războiul a pus problema din nou. Majoritatea covârșitoare a forțelor militare ce au luptat pentru țară, aparține țăranimii, acelei țăranimii fără pământ la care se gândesc real, sau dintr'un simplu sentiment de lux, toți oamenii politici. Și țăranimii i se făgăduiește pământ de zece ani.

Liberalii au creat o situație grea conservatorilor, revenind din nou prin acte platonice, asupra necesității de-a se da pământ țăranimii, fără distincțiune, expropriind pe proprietari.

Conservatorii de orice nuanță — afară de cea zisă democrată, care nu și-a prea lămurit atitudinea în chestia agrară, — au fost totdeauna mai cinstiți și mai sinceri decât liberalii, afirmând că orcât pământ s'ar da sătenilor, starea țăranimii nu se va îmbunătăți în mod egal cu mult; și, tot împărțind pământul, o să vie un moment când se va fi fărâmițat atât de mult, încât proprietatea solului va fi sinonimă cu mizeria.

Într'adevăr, numărul populației crește și întinderea pământului — când câte un război nefericit nu o face să deașcească — rămâne aceeași.

Guvernul calcă acum hotărât la împroprietărea țăranilor. Cum bine a spus-o în cameră, dl Marghiloman tot cere de 15 ani soluționarea chestiei agrare. Prima formă prin care se va putea ajunge mai repede la posesiunea proprietății, e arendarea forțată, ale cărei modalități, ingenios prezentate de dl Garoflid, fac obiectul desbaterilor din cameră. Un număr mare de țăranii vor fi pe această cale împroprietăriți, și astfel se evită turburările țăărănești și se fundează la țară o societate, care să nu mai amenințe siguranța statului în ani de felul lui 1907.

Situația generală a țăranimii nu s'a îmbunătățit însă cu mult, dară liniștea internă a fost asigurată. Guvernul o constată neted declarând, că intenția reformatorilor este să creeze pe lângă țăranimea proprietară, o țăranime care să se îndestuleze din munca ei agricolă și din industriile agricole, proletariatul țăărănesc de sine stătător.

Adevărul stă așa. Clasa țăranilor ca și clasa orașenilor nu va putea niciodată trăi numai din calitatea de proprietari, și

că în a distribui numai pământ, chestia țărănească nu capătă soluția ei definitivă.

Poate că mai folositoare decât proprietatea este știința de carte și educația țărânului. Pământul exercită asupra țărânului o atracție, pe care educația o modelează.

Țăranul cu carte va privi cu alți ochi proprietatea, și fericirea lui se va putea lega de facultățile pe care și le descoperă la lumina culturii, nu numai de petecul de țară, adesea nelindustător pentru hrana lui și a familiei.

Țăranul cu carte va găsi înaintea lui domeniul industriilor și al negoțului larg deschis, domeniu pe care a pășit tot mai încrezătoare țărâna, mai ales cu prilejul războiului, atât în Muntenia ocupată, unde satele au devenit adevărate piețe, cât și în Moldova.

Predică

— Despre iubirea de patrie —

«Toate poruncile câte poruncesc eu vouă astăzi, păziți, ca să trăiți și să vă înmulțiți, și să intrați și să moșteniți pământul, care s'au jurat Domnul Dumnezeu nostru părinților noștri».

(Deuteronomion c. 8 v. 1).

Iubiți creștini!

Focul iubirii de patrie este o comoară a sufletelor noastre. În vârsta mai tinăram avem alipire cătră locurile în cari ne-am petrecut copilăria, iar deodată cu dezvoltarea minții noastre începem să avem cunoștința iubirii de patrie.

Luăți pe un om din cercul în care s'a născut, din patria sa și-l duceți departe. Veți vedea cum se dorește cătră patria sa, cătră țara iubită, pământul strămoșesc în care i-au răposat moșii și părinții.

Acest simțământ e sădit de bunul Dumnezeu în sufletul omului și de aceea se cade ca și în cuvântările noastre bisericesti să vorbim despre iubirea de țară. Despre aceasta voiu cuvânta astăzi.

Iubiți creștini!

Două dorințe mari trăiesc în inima omului pământean. Una este dorul de țară, care face pe om să se dorească iar în patria sa părăsită. A doua este dorința omului după patria cerească, fiindcă de aceea se sbate și se chinue atâta în lumea aceasta, ca dincolo de mormânt să aibă o altă stare mai fericită. Amândouă sânt sămânța dumnezească în sufletul nostru.

Doar într'adevăr Dumnezeu ni-a sădit în suflete și inimi dorul de țară?

Să răspundă la această întrebare lacrimile mamelor, cari știu pe fiii lor departe, să răspundă cântecile pe cari le-am învățat dela părinți, prieteni și cunoșcuți. Și încă nu am zis destul, căci răspuns este și gândul îndreptat de cel îndepărtat de țară spre mormântul în care se odihnesc osămintele părinților și rudeniilor. Răspuns este fața blajină a preotului, dela care ai auzit cea dintâi slujbă dumnezească. Și dacă mergem mai departe, în tot locul dăm de asemenea sentimente, cari arată că omul e legat cu legături sfinte de pământul țării sale.

În privința aceasta îngăduiți-mi să nu mai aduc și alte momente, ci să aduc o întâmplare. Pe timpul împăratului August a fost exilat la Tomi, Constanța de azi, poetul roman Publius Ovidius Naso. Trebuia să-și petreacă acolo restul zilelor sale departe de mamă, departe de țară. Parecă zăresc pe vestitul poet, cum se preumblă pe țărmul Mării negre cu gândul, că va muri exilat, că nu-și va închide ochii în patrie; nu va muri pe patul de acasă și lacrimile soției nu vor curge pe obrazul său. Insuș poetul își plânse soarta sa în următoarele cuvinte:

«Voiu muri neplâns de nimeni
Pe acest pământ barbar,
Și nici parte pentru corpul-mi
N'o să am de un mormânt.
Dacă poți, te consolează
Inimă prea amară,
Căci cu moartea se sfârșiră
Ș'ale mele suferințe!
Într-o urmă de mi-ar strânge
Rămășițele-mi apoi
Ca măcar trecut din viață
Să nu fiu tot exilat!
Și în țara mea natală
Corpu-mi rece s'odihnească
În mormânt sub adăpostul
Chiparosului funebru...»

Pilda aceasta ne arată, că Dumnezeu a sădit în inima omului iubirea de patrie și ne face să înțelegem, că viața noastră pământeană nu ne-o putem închipui fără iubirea țării noastre. Un mare învățat al neamului nostru zice, că «viața fiecărui popor este în legătură strânsă cu pământul

pe care-l locuiește. Pământul acesta prin felul său de a se înfățișa, prin mijloace de trai pe care le dă omului, înrăurește puternic asupra dezvoltării lui».

Biserica și neamul nostru trăind sute de ani pe pământul statului ungar, — de aici urmează datorința noastră să iubim această patrie în care ne am născut și în care voim să murim. Iubirea aceasta o dovedim, dacă respectăm ordinea și pacea cetățenească și ne supunem legilor țării, dacă sprijinim așezămintele ei de cultură, și purtăm cu credință și dreptate sarcinile ei urmând pilda părinților noștri, cari au luptat sub coroana sfântului Ștefan cu cinste și vrednicie. Precum Dumnezeu poruncise evreilor să păzească poruncile ca să moștenească pământul Canaanului, așa și nouă ne poruncește să iubim țara noastră și legile ei, fiindcă bunul Părinte Cerească a sădit în inima și în sufletul fiecărui acest sentiment înălțător și de bună seamă nu va lăsa ca țara să desbrace pe fiii ei de în-sușirile lor firești.

Trebuie să ne pătrundem de adevărul, că toți cetățenii acestei țări formăm o legătură strânsă spre același scop sfânt, spre fericire, căci zice înțeleptul Solomon: «Celce păzește legea, fericit este».

Toate popoarele Ungariei, dela marii Huniadești și până la distrugerea stăpânirii turcești, au fost pionierii civilizației apusene și au apărut-o cu izbândă, căci au fost una.

...Și astăzi când e vorba nu de apărarea culturii, ci de lăfșirea ei mai departe spre răsărit, e cu puțință aceasta dacă nu se înșiruiesc sub steagul unei idei, toate limbile, toate naționalitățile, toate religiunile și toate interesele?

Statul, în interesul unității, se năzuiește să cucerească pe fiecare fiu al țării prin așezămintele de cultură, fiind acestea un ideal urmărit nu numai de unele națiuni ci de toate. Cultura e un punct de lumină spre care ni se îndreaptă inima și mintea; ea este un soare în jurul căruia neamurile se învârt ca niște stele. Lângă acest soare «maghiarul rămâne maghiar, precum nici românul nu încetează a fi român».

O patrie avem, pe aceea trebuie să o iubim sub toate raporturile, căci bunul Dumnezeu a dat fiecărui om numai o inimă, iar unei inimi numai o patrie. Astfel nu putem fi cetățeni ai tuturor țărilor din lume, fiindcă nici soarele nu luminează toate încăperile din cuprinsul mării al lumii acesteia. Un preot maghiar a zis, că inima omului e numai o lampă mică, care deodată nu poate umplea un cerc mare cu lumina sa. Dacă ducem lampa dela loc, lasă întunec în urma sa, și de aceea trebuie să fim împăcați cu gândul, că numai o patrie putem iubi.

Mama spartană dând fiului său scutul, cu care acela plecă la luptă, se despărțea de el prin cuvintele: «Cu acesta sau pe acesta». Mamele noastre au întrecut pe mamele spartane; despre aceasta avem destule măririi din războiul actual ca dovadă, că în inima noastră nutrim adevărat dor de țară.

În ce privește dorul de patrie se impune a scoate la iveală, că Mântuitorul nostru Isus Hristos, când a intrat cu triumf în Ierusalim, a plâns de această cetate. Lacrimile ochilor săi au fost lacrimile iubirii de țară. A deplâns țara și națiunea sa, că nu l-a primit și nu a cinstit nici ziua intrării sale în cetate și astfel acesteia i-a venit peirea.

Iubiți creștini!

Când ne iubim țara, urmăm Mântuitorului nostru Isus Hristos. Să ținem dar cu credință nestrămutată la patria noastră iubită, fiind cu convenit cinsti cătră sfânta coroană ungară și cătră înaltul tron și să zicem cu o gură și o inimă cătră bunul Dumnezeu:

«Etern atotputernic, o creator sublim,
Tu ce ai dat lumii viață și omului cuvânt,
Sub ochii tăi în lume lungi valuri d'omenire
Pe marea vecinicii dispar ca norii 'n vânt.
Tu din sămânța mică înalți stejarul mare;
Ducând la nemurire prin tainicul mormânt
Pe acei ce cu credință sfârșit-au fapte rare,
Tu neamurilor din lume dai un mareș avânt».

(Alecsandri).

Amin.

G. C.

¹ N. I.: «Ist. rom. pentru poporul românesc. Ed. II. Valenii de munte, 1910 p. 3.

² Pilde 29, 18.

³ Dr. Schlauch Lörincz, bibornok-püspök: Beszédei és dolgozatai, Budapest, 1899, p. 495.

⁴ Ibid. p. 497.

⁵ Hock János: Összegyűjtött szentbeszédei, Budapest, 1900, p. 99.

⁶ Alkalmi Imádság és Beszédek. Körmend, 1895, p. 8.

Știrile zilei

Orașul Budapesta va scoate bani de hârtie. Pentru a se pune capăt lipsei de bani nărunți, primăria orașului Budapesta plănuiește tipărirea de hârtie-monedă în valoare de 20, 30 și 50 fileri. Hârtiile vor avea mărimea celor de o coroană. Se crede că suma totală ce se va emite va fi 5 milioane. Cum se știe, asemenea hârtie pentru a înlocui banii mărunți, a fost scoasă în timpul războiului în multe orașe germane și austro-ungare. Așa, de pildă, în orașul Sopron.

Din Bucovina. Citim în Viața Nouă: Excelența Sa, Arhiepiscopul Bucovinei și Dalmației, Mitropolitul Dr. Vladimir de Repta s'a reîntors în țară, în frumoasa reședință arhiepiscopală. Îl întâmpinăm și de astădată cu toată căldura și sântem încredințați că martiriul pe care împrejurările fatale au impus bătrânețelor sale, îi vor oferi puterile pe care totdeauna le-a pus în serviciul bisericii și al patriei, în sprijinul și ocrotirea celor amărâți și urgisiți. Biserica noastră, după catastrofa prin care a trecut, are lipsă, ca nici când altă dată, de reculegere, de reorganizare și reedificare. Noul administrator al diecezei, Arhimandritul de scaun Ipolit Vorobchevici, însuși un bărbat cu chibzuință și călăuzit de cele mai curate intențiuni, se va ști folosi de sfatul și experiența bătrânului și mult încercatului Arhipăstor, ca să poată îndruma, fără șovăire, opera grea de regenerare și întărire a bisericii noastre naționale.

N'a murit, e viu! În lista deputaților primului nostru congres dela 1868, publicată în foisoara din numărul trecut al Telegrafului Român, între membrii răposați s'a pus și numele dlui Avram Tincu.

E greșală. Fostul deputat congresual înainte cu o jumătate de veac, venerabilul domn Avram Tincu, se află în viață și'n deplină sănătate.

Îi dorim să aibe parte și de aici încolo de cât mai multe zile bune și norocoase.

Pentru orfelinat a contribuit un anonim din Turda 140 coroane, ce-eace confirmăm cu mulțumire.

Cassa Arhidiecezană.

Se amână alegerea regelui finlandez. Din Stockholm vine știrea, că din cauza situației politice interne a Germaniei, se va amâna alegerea regelui finlandez, plănuită pe 26 Septembrie a. c. Candidat al tronului este prințul Carol Frideric, care se ocupă cu studierea limbii finlandeze, cu istoria, geografia și dreptul public al Finlandei.

Propunere de pace cătră regele Suediei. se anunță din Stockholm, că zece mii de cetățeni ai Suediei au adresat regelui o petiție în scop să inițieze pași pentru începerea pertractărilor de pace. Petiția e subscrisă și de arhiepiscopul suedez Soederblom. Bărbații și femeile suedeze au pornit o acțiune mare pentru a asigura succesul petiției.

Război sfânt împotriva bolșevicilor. *Petit Parisien* află din Moscova, că 20 de aderanți ai fostului țar Nicolae au scăpat ca prin minune de moarte, ear acum străbat cu o stăruință extraordinară prin Rusia și propoveduesc masselor poporului război sfânt împotriva bolșevicilor. Guvernul sovietelor a pus premiu de 1 milion ruble pe capul celui mai periculos dintre acești predicatori.

† Iosif Stoianel. Din Caransebeș se anunță moartea subcolonelului I. r. Iosif Stoianel, înmormântat luni în 23 l. c. cu pompă militară. Cât timp a trăit, a purtat multă dragoste pentru granițerii bănățeni, cari după ce s'a stabilit în Caransebeș, l-au ales deputat în sinodul diecezan. A fost membru în instituțiile culturale ale neamului și, într'un timp fusese candidat s'a jungă următorul lui Doda în fruntea «Comunității de avere» dela Caransebeș. Urmarii granițierilor pierd într'insul un om de inimă și bun român. Odihnească în pace!

Decorat. *Stegarul Izidor Dopp*, învățătorul ort. rom. din Cristian, lângă Sibiu, în 16 Sept. n. 1918 a fost pentru a 5-a oară decorat, de astădată cu medalia cea mare de argint cl. I, pentru vitejie. Învățătorul I. Dopp a fost, afară de asta, de două ori decorat cu medalia de argint cl. II, cu cea de bronz și cu cea de fer, tot pentru eroismul dovedit pe diferite fronturi. S'a distins de astădată în luptele eroice dela frontul italian. Dorim bravului nostru dascăl noroc, ca să se poată întoarce sănătos în mijlocul nostru și al familiei sale.

Peatră comemorativă pe dealul Gușteriții. Duminecă, în 29 Septembrie n., s'a inaugurat peatră comemorativă ridicată pe dealul Gușteriții, lângă Sibiu, în amintirea invaziei române și a liberării satului din mâinile năvălitorilor. Monumentul l-a ridicat comuna bisericască a sașilor în cinstea generalului german *Elstermann*, care comandase a 76 divizie germană de rezervă, precum și regimentul de honvezi nr. 301.

Promotie. Dl *Ioan Pleșa* din Criștior, în tractul Zarandului, s'a promovat doctor în medicină la universitatea din Cluj în 21 Septembrie n. a. c.

Cenzură de avocat. Ni se scrie din Murăș Oșorhei: Dr. *Vasile Albu* din Aiud a depus în 16 Sept. n. cu succes cenzura de avocat.

Cutremur de pământ. Se anunță din Lugano, că în insulele grecești, — mai ales în insula Milos, — a fost în 25 l. c. cutremur mare de pământ. Au murit 300 de persoane, iar 2000 au fost rănite. Aproape toate edificiile mai mari ale insulei Milos s'au dărâmat.

Exhumarea cadavrului fostului țar. Ziarul *Izvestia* din Petersburg descrie înmormântarea fostului țar și spune, că s'a făcut în orașul Iekaterinburg prin mijlocirea trupelor poporului. Cadavrul fostului țar fusese pus în pământ pe locul, unde a fost împușcat. Mormântul s'a însemnat de cătră aceia, cari au cunoscut împrejurările executării. Exhumarea s'a petrecut în prezența trimișilor preoțimii din Siberia apuseană, ai preoțimii locale, ai delegaților armatei populare și cehilor și cazacilor. Cadavrul scos a fost așezat într'un sicriu de cedru căptușit cu zinc. Din supremii șefi ai armatei populare s'a format o gardă ceremonială, sub paza căreia sicriul a fost dus în catedrala din Iekaterinburg, iar de aici l-au dus la Omsk, unde l-au pus în mormânt provizor.

Rectificare. În textul concursului de paroh în *Burju*, publicat în Nr. 91 din Telegraful Român, s'a străcurat o eroare de tipar, și anume în loc de «devenită vacantă prin strămutarea parohului Ioan Iar», — s'a zis: «devenită vacantă prin moartea parohului Ioan Iar.» Rectificăm greșala. Concursul s'a publicat de nou în nrul 95.

Plătirea ajutoarelor de război pentru familiile celor duși în campanie, se face pe luna lui Octombrie 1918 în sala magistratului sibian în zilele de 1, 2, 3 Octombrie n., și adevă la:

1 Oct. a. m. ora	8—12, numerele	1—500
„ p. m. „	3—5 „	501—700
2 „ a. m. „	8—12 „	701—1200
„ p. m. „	3—5 „	1201—1400
3 „ a. m. „	8—12 „	1401—1900
„ p. m. „	3—5 „	1901—2100

Proprietarii de case sânt invitați să înștiințeze despre aceasta pe cei în drept de a fi împărțaiți de ajutoarele amintite.

Prețul maximal pentru lemne de foc. Comisiunea orașului nostru, pentru stabilirea prețurilor, a stabilit prețul maximal al lemnului de foc. Lista se poate vedea la magistrat între orele 9 și 12 înainte de amiază.

Germanii catolici pentru pace. Din Viena se anunță, că episcopul romano-catolic german a decis să se adreseze cătră papa cerând să sprijinească nota de pace austro-ungară.

Ce le trebuie francezilor? Despre pretenziunile franceze după război, se vestesc din Geneva următoarele: Presa franceză e de părere, că poporul din Germania și Austria nu mai au alimente. Pofta de a se război a dispărut (?) și nu peste mult țările acestea vor fi nevoite să se declare biruite (?) Ziarele franceze scriu, că despre pace se poate vorbi, când germanii declară că cedează Alsafia, eliberează Polonia și plătesc francezilor 12 miliarde, ca despăgubire de război.

Boala spaniolă în Sibiu. Din cercurile medicale se anunță că boala spaniolă s'a ivit și în Sibiu cu simptome epidemice. Un medic a spus, că boala nu e de proveniență nouă, ci este influența propriu zisă. Se recomandă celor cuprinși de această boală a sta în pat până le trece febrileala. Bolnavul, în cât se poate, să înțeleagă cură de aer curat, ca prin aceasta să se elimineze din corp baciliile influenței. Mai ales cei săraci de sânge sânt expuși boalei, și aceia cari au suferit cândva de plămâni.

Nr. 481/1918 of. prot.

(241) 1—3

Concurs

Penru întregirea postului de învățător la școala conf. ort. rom. din Vîmămare (Tordavilma), protopresbiteratul Cetății de peatră, prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Comuna bisericească, din reparații, 440 coroane.
2. Ajutor consistorial permanent 160 coroane.
3. Restul salariului legal dela stat, votat deja.
4. Cvarțir corespunzător, și
5. 2 stânjini de lemne de foc.

Învățătorului ales i se impune — pe lângă îndatoririle cuprinse în normele în vigoare — cultivarea grădinii școlare (legumărit, pomărit) cu înșiși elevii; formarea unui cor școlar din elevi și adulți; conducerea elevilor la biserică în fiecare Duminică și sărbătoare, cântând cu ei răspunsurile liturgice și conducerea regulată a școlii de repetiție.

Concurenții să-și înainteze rugărilor prevăzute cu toate documentele de lipsă subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul indicat mai sus și în același interval de timp să se prezinte în biserică și comună, ca concurenți.

Lăpușul-unguresc — Magyarlăpos, la 3/16 Septembrie, 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Cetatea de peatră, în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 270/1918.

(242) 1—3

Concurs repetit

Penru întregirea postului de învățător dela școala noastră confesională din Blășfaleu de sus, în protopresbiteratul Bistriței, prin aceasta se publică nou concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

- a) Salar fundamental 1200 cor. plătit în rate lunare anticipative din cassa bisericii;
- b) Cortel în natură, grădină și un stânjin de lemne de foc;
- c) Pentru încălzitul și curățitul salei de învățământ se îngrijește parohia.

Reflecții la acest post își vor înainta cererile de concurs documentate la oficiul protopresbiteral ort. rom. în Besztercze și li se dă voie a se prezenta și în comună spre a se face cunoșcuți.

Alesul va fi îndatorat a instrui elevii în cântările bisericești liturgice și a-i conduce în Duminică și sărbători la biserică.

Bistrița, 4/17 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. în conțelegere cu comitetul parohial.

Gregoriu Pletosu,
protopop.

Nr. 507/1918.

(243) 1—3

Concurs

Cu provocare la ordinul Ven. Consistor din 16 Ianuarie a. c. Nr. 16 Bis., se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român», pentru ocuparea postului sistematizat de capelan permanent în parohia de cl. I. Arada, tractul protopresbiteral al Câmpenilor.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt jumătate din toate venitele parohiei.

Reflecții la acest post își vor înainta petițiile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, și cu prealabila încuviințare a subsemnatului se va prezenta în vreo Duminică sau sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Cel ales va fi îndatorat să se conformeze ordinelor consistoriale privitoare la acest post.

Câmpeni, 1 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Câmpenilor în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopop adm.

Nr. 269/1918.

(244) 1—3

Concurs repetit

Penru întregirea parohiei de cl. III. Vința, din protopresbiteratul Lupșa, devenită vacantă prin repozarea parohului Nicolae Nicoră, după ce la concursul I. nu s'a prezentat nime ca concurent, se publică al doilea concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru ntregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursul, înzestrat cu documentele cerute, se înaintază în termenul deschis subscrisului oficiu, iar concurenții — cu observarea prescripțiilor din regulamentul pentru parohii, — se pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta, resp. a oficia și cuvânta și a face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia (Aranyosbánya), la 1 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Lupșei, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasile Gan,
protopop.

Nr. 322/1918.

(239) 2—3

Concurs

Penru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III. Ruda se publică concurs a patra oară cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții au să aștearnă cererile conform normelor din vigoare la subsemnatul oficiu în termenul deschis și a se prezenta în timpul regulamentar în comună pentru a se face cunoșcuți poporului și pentru a cânta și cuvânta, eventual a celebra.

Brad, 25 August 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Zarandului în conțelegere cu comitetul parohial.

V. Dămianu,
protopop.

Nr. 137/1918.

(240) 2—3

Concurs

Penru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III. Sâncraiu, în protopresbiteratul Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în termenul deschis, iar concurenții, pe lângă încunoștințarea subsemnatului, să se prezinte în vreo Duminică sau sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Hațeg, 27 August 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Hunedoara în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu,
protopop.

Nr. 208/1918. (233)

3—3

Concurs

Penru întregirea postului vacant de învățător dela școala din Luncani, în protopresbiteratul Hațeg, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar fundamental de 1200 cor. dela comuna bisericească,
2. Cvarțir în edificiul școlar, și
3. Lemne de foc.

Concurenții sânt poștiți a-și înainta cererile prevăzute cu toate documentele de lipsă subsemnatului oficiu în termenul deschis, și să se prezinte în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Învățătorul ales este îndatorat a conduce copiii în Duminică și sărbători la sf. biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Hațeg, 27 August 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Hațeg, în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu,
protopop

Nr. 652/1918.

(231) 3—3

Concurs repetit

Penru ocuparea postului de învățător la școala ort. rom. din Laslaul-român, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt:

- a) salar dela comuna bisericească 600 cor., restul dela stat;
- b) cvarțir în edificiul școlii;
- c) grădină de 1/4 jugăr catastral.

Concurenții să-și înainteze rugărilor instruite după normele în vigoare la oficiul protopresbiteral al tractului Târnava în Cetatea de baltă (Küküllővár), până la termenul indicat.

Cetatea de baltă, 2 August 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Târnava, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Nicolae Todoran,
protopop.

Deschidere de prăvălie

Fac cunoscut Prea onoratului public, că în Piața Regele Carol Nr. 6 :: :: din Sibiu am deschis o :: ::

Prăvălie de băcanie și delicatose.

Voi căuta totdeauna să servesc prompt pe onorații cumpărători, și să le merit — încrederea și bunăvoința. —

Rugând sprijinul binevoitor semnez,
Cu distinsă stimă:

(248) 1—1

FRANZ POMPE.**QMSXYKZLMXVZ**

nu înțelegem

pentru ce sânt frumoase unele dame; dar vom înțelege, îndată ce aflăm că întrebuințează pudră-Diana și cremă-Diana.

Prețurile:

Doză de probă. . . . 3— K
Doză mare 6— K

De vânzare pretutindeni!

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiu.**

Frumoasa din Nor

și alte povești

de
E. Hodoș.

Prețul 2:50 cor. + porto 20 bani.

În editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl. **T. V. Păcățian** a apărut

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui **G. S. Petrow**, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizației. Educația voinței în spirit creștin. Degenerarea morală. Sublimarea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu.*

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu.** Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 15 fileri porto postal.

Revânzătorilor li se dă 20%, rabat.

**Potire, Discuri, Lingu-
rițe, Cădelnițe, Cruci și
: : : Cădele : : :**

se pot procura prin

Librăria Arhidiecezană.

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut : :

Manual de cântări bisericești

sau

Octoiul mic

care cuprinde: Rânduiala Vecerniei, Utre-niei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Duminică, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmoasele, Svetilnele ș. a.

Se află în depozit spre vânzare la
„**Librăria Arhidiecezană**”.

Prețul unui exemplar:

Legătură simplă Cor. 5:50, plus porto postal recomandat 70 fileri. — Legătură imitație de piele Cor. 7:50, plus porto postal recomandat 70 fileri.

Revânzătorilor li se dă 10% rabat.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria
: Arhidiecezană din Nagyszeben—Sibiu :**

Tipicul bisericii ortodoxe

Intocmit pentru trebuințele preoților ro-mâni și ale elevilor seminariilor
de

Aurel Popoviciu,

duhovnic-econom seminarial, instructor de cântări bisericești și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidiecezan prin decizia din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu 5 Cor.
plus 50 fil. porto, recomandat.

La «**Librăria Arhidiecezană**» în Sibiu
: Nagyszeben se află de vânzare :

Casa dela Jerihon

omiliile și cuvântări bisericești

de

Dr. Ioan Broșu.

Prețul: Cor. 7 + porto recom. 50 fil.

La «**Librăria Arhidiecezană**» în Sibiu,
: Nagyszeben, se află de vânzare :

Dr. Petru Șpan

conferență citită la congresul învățăto-
: : rilor gr.-or. români din Biharia : :

de

Nicolae Regman.

Prețul: 30 fil. plus porto postal 6 fil.

A apărut și se află de vânzare la
Librăria arhidiecezană:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.**Predici**

de

Mihai Păcățian,
protopresbiter

și alți preoți din protopresbiteratul B.-Comloșului

Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.